

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Barnóczki Csaba ügyvéd által képviselt felperesnek a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség alperes ellen környezetvédelmi ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2010. szeptember 28. napján kelt 24.K.21.395/2010/4. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 5. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 4.K.21.395/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (azaz tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felperes viseli a lerótt 36.000 (azaz harminchatezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes a többször módosított H-1703-7/1995. számú vízjogi üzemeltetési engedély alapján végzi szennyvíztisztítási tevékenységét, melynek során a befogadó folyóba általa bevezetett tisztított szennyvíz minőségének meg kell felelnie az engedélyben meghatározott kibocsátási határértékeknek.

Az elsőfokú környezetvédelmi hatóság 2008. augusztus 15-i bejelentés és ezt követő helyszíni ellenőrzések alapján megállapította, hogy a felperes által a befogadóba engedett tisztított szennyvíz az üzemeltetési engedélyben előírt kibocsátási határértékeket meghaladja, ezért a 2008. augusztus 27-én kelt 17122-1/2008. számú határozatában a módosított üzemeltetési engedélyben előírt kibocsátási határértékek betartására, a rendkívüli esemény elhárítása iránti haladéktalan intézkedés megtételére, valamint a rendkívüli szennyezés időtartama alatt a

heti tájékoztatásra kötelezte a felperest.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2010. február 23-án meghozott 14/1550-1/2010. számú határozatában az elsőfokú határozatot akként változtatta meg, hogy törölte a felperesnek a bekövetkezett rendkívüli esemény elhárítása érdekében való azonnali intézkedésre kötelezését.

A felperes keresetében a határozat megváltoztatását és a rendkívüli szennyezéssel kapcsolatos tényállási rész hatályon kívül helyezését kérte, állítva, hogy a hatóság a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII.21.) Korm.rendelet (továbbiakban: Korm.rend.) 3.§ 24. pontját tévesen és kiterjesztően értelmezve állapította meg, hogy rendkívüli szennyezés történt.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a rendkívüli szennyezés fogalmát az alperes helyesen értelmezte, amikor azt állapította meg, hogy nemcsak a műszaki meghibásodás, gondatlan kezelés és baleset miatti szennyezés minősülhet rendkívüli szennyezésnek. Egyetértett azzal is, hogy a (a továbbiakban: Zrt.) által kibocsátott kukorica lé olyan mértékű szennyező anyagot tartalmazott, amely a Korm.r.-ben, illetőleg a felek között korábban létrejött megállapodásban szereplő határértéket is jóval meghaladta, és ezen szennyvíz közműcsatornán keresztül a szennyvíz-tisztító telepre történő juttatása rendkívüli szennyezésnek minősült, mely szennyezés észlelése esetén a felperesnek haladéktalanul intézkedést kellett volna tennie a Zrt. felé, illetőleg a rendkívüli szennyezés tényét jeleznie kellett volna a hatóság irányába. A rendkívüli szennyezés tényére figyelemmel a határozati kötelezést törvényesnek és megalapozottnak minősítette.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és kereseti kérelme szerinti döntés meghozatalát kérte. Állította, hogy az elsőfokú bíróság a releváns tényeket tévesen állapította meg, és ebből helytelen következtetéseket vont le, a jogerős ítélet ellenmondásokat tartalmaz a befogadó nyilatkozat megtétele, illetve a szerződés megkötése körében. Álláspontja szerint valós tényállásként azt kellett volna elfogadni, hogy a Zrt. és a felperes között nem jött létre szerződés, a Zrt. által jogellenesen a közcsontrába beengedett, jogszabályi határértéket meghaladó szennyvíz ily módon került a felperes által üzemeltetett szennyvíz-tisztító telepre, ahol a magas koncentrációjú többletterhelés iszapelúszást idézett elő, mely a folyóba került. Álláspontja szerint az általa is elismert, megvalósult vízszennyezés azonban nem minősíthető rendkívüli szennyezésnek, mert e minősítés felállításához kizárólag a felperesi tevékenységet lehetett volna vizsgálni, és a Zrt. tevékenységét nem. Álláspontja szerint a

rendkívüli szennyezés szempontjából releváns kérdés, hogy ki okozta a rendkívüli szennyezést, és milyen szennyezést lehet rendkívüli szennyezésnek minősíteni. Hivatkozása szerint a Korm.rend. 3. § 24. pontja egyértelműen felsorolja azt a három esetet, amely bekövetkeztekor a vízszennyezést rendkívüli szennyezésnek lehet minősíteni, így az üzemszerű működésen kívül álló okból bekövetkező vízszennyezés alatt kizárólag a jogszabályban - szerinte taxatívén felsorolt - eseteket, műszaki meghibásodást, gondatlan kezelést, illetőleg a balesetet lehet érteni. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az üzemszerű működésen kívül álló ok fogalmát kiterjesztően és az alperesi ellenkérelemnél is túlterjeszkedve értelmezte, amikor azt is terhére róta, hogy a rendkívüli szennyezés észlelésekor nem lépett fel a Zrt-vel szemben, illetőleg nem jelzett a hatóság irányába. Véleménye szerint a gondatlan kezelés körébe a terhére rótt cselekmények nem sorolhatók. Utalt arra is, hogy sem a perben, sem a közigazgatási eljárás során nem merült fel adat műszaki meghibásodásra, balesetre vagy gondatlan kezelésre.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte, rámutatva arra, hogy az elsőfokú bíróság a tényeket megfelelően feltárta, annak ellenére, hogy a felperes 2008. március 13. napján kelt nyilatkozatát tévesen „befogadói nyilatkozatnak” és nem „befogadói ajánlattételnek” minősítette. Ezt meghaladóan egyetértett a jogerős ítéletben foglaltakkal, és a levont jogi következtetéssel is. Bizonyítotttnak látta a rendelkezésre álló adatok alapján azt, hogy a folyóban bekövetkezett vízszennyezés a felperesi szennyvíz-tisztító telepről kikerült szennyvíz miatt következett be. Kiemelte, hogy a rendkívüli szennyezés miatt kizárólag a felperessel szemben lehetett fellépni. Rámutatott arra is, hogy az üzemszerű működésen kívül álló ok olyan vis maior/havaria helyzet, amely bekövetkezése előre nem várható, és/vagy annak következményei az üzemszerű működés során nem, vagy csak igen nehezen védhetők ki. Álláspontja szerint ezen esetköröket a jogszabályban nem lehet felsorolni, a jogszabály csak három esetet nevesített, azt is példálódzóan, így kiterjesztő értelmezésre nem került sor.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el és a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a tények megállapításának, a következtetések levonásának, illetve a vonatkozó jogszabály értelmezésének helyt állóságát vitatta, így lényegében azt állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206.§ (1) bekezdésében

foglaltakat.

Az elsőfokú bíróság a közigazgatási határozatok törvényességének vizsgálatát a Pp. 3.§ (2) bekezdése és Pp. 213.§ (1) bekezdése alapján a kereseti kérelemben meghatározott körben végezte el, és tekintettel arra, hogy a szennyezés bekövetkeztének körülményei és ténye nem voltak vitatottak a perben, és az sem, hogy a felperesnek a vízjogi működési engedélyben foglalt kibocsátási határértékek betartása mellett kell a tevékenységét végeznie, kizárólag arról döntött, hogy a szennyezés a Korm.rend. 3.§ 24. pontja szerinti rendkívüli szennyezésnek minősül, e körben az alperesi határozat helytálló megállapítást tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából releváns tényeket feltárta annak ellenére, hogy tévesen rögzítette ítéletében, hogy a felperes 2008. március 13-án befogadó nyilatkozatot tett, holott ekkor a felperes ténylegesen a Zrt. által meghatározott mennyiségű és koncentrációjú szennyvíz befogadására vonatkozó ajánlatot fogalmazott meg. Az sem volt vitatott a perben, hogy a Zrt. és a felperes között nem jött létre a közműcsatornába 2008. nyarán bevezetendő szennyvíz befogadására és tisztítására vonatkozó szerződés, ezzel ellentétes megállapítást az ítélet sem tartalmaz. A felperes és a Zrt. közötti kapcsolatfelvétel és annak alakulása nem perdöntő a felperest a vízjogi működési engedélyben foglaltaknak megfelelő működésre kötelező hatósági határozat bírósági felülvizsgálata során, mert e hatósági határozat törvényessége attól függ, hogy a korábbi, kibocsátási határértékeket megállapító módosított engedélyben foglalt határértékeket a felperes, mint engedélyes betartotta-e, vagy sem, így szükséges volt-e az engedély szerinti működés feltételeinek biztosítására való kötelezése. A szennyezését a felperes maga is elismerte, és azt is, hogy a kibocsátási határértékeket nem tudta betartani, továbbá a határozat egyéb rendelkezéseit sem vitatta keresetében. A kereseti kérelme a határozat indokolásának megváltoztatására irányult, mely egy jogértelmezési kérdést vetett fel.

A Korm.rend. 3.§ 24. pontja szerint rendkívüli szennyezés az üzemszerű működésen kívül álló okból (műszaki meghibásodás, gondatlan kezelés, baleset) bekövetkező vízszennyezés, illetve közcsatorna szennyezése, továbbá, ha a felszíni víz, közcsatorna szennyezés nem szennyvízzel történt.

A Korm.rend. 3.§ 23. pontja szerint a vízszennyezés vízszennyező anyagnak az engedélyezett határértéket meghaladó mértékű, közvetlen vagy közvetett befogadóba vezetése. Befogadó a Korm.rend. 3.§ 6. pontja értelmében a felszíni víz, valamint annak a medre, mely perbeli esetben a .

A fenti rendelkezések értelmében vízszennyezésről a megállapított határértékek betartására kötelezett felperes tevékenysége kapcsán lehet szó, így a rendkívüli szennyezés, mint a vízszennyezés egyik súlyosabb esete is csak a felperes működése körében értékelhető.

Rendkívüli szennyezés a felszíni vagy felszín alatti vizek minőségét, öntisztuló képességét, illetve felhasználhatóságát, a vízi ökoszisztémák életfeltételeit veszélyeztető vagy jelentős mértékben korlátozó kibocsátásokat jelenti. Ezek jellemzője, hogy kialakulása gyors, váratlan, előre nem látható időpontban jelentkezik. A jogszabályhely az ilyen jellegű szennyezések leggyakoribb eseteit nevesíti, de nem ad taxatív felsorolást, így téves a felperes azon állítása, hogy a rendkívüli szennyezés nem állapítható meg, mert sem műszaki hiba, sem gondatlan kezelés, sem baleset nem játszott közre a szennyezés kialakulásában, ezt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, így a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 206.§ (1) bekezdését.

A hatósági ténymegállapítás és kötelezés jogszerűségét, így az ezt törvényesnek minősítő jogerős ítélet megalapozottságát nem érinti, hogy a Zrt. magatartása mennyiben járult hozzá ahhoz, hogy a felperes a vízjogi működési engedélyben meghatározott határértékeket nem tudta betartani 2008. augusztusában. A Zrt. magatartásának vizsgálata sem a hatósági eljárásnak, sem a peres eljárásnak nem volt tárgya.

A fentiekre figyelemmel a jogerős ítélet nem jogsértő a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okokból, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság hatályában fenntartotta a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján.

A felperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére.

Tekintettel arra, hogy a felperes a tárgyi illetékeljegyzési jog ellenére a felülvizsgálati kérelmén lerótt az 1990. évi XCIII. törvény 50.§ (1) bekezdése szerinti mértékű felülvizsgálati illetéket, így annak viseléséről kellett rendelkezni a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2011. július 6.

Dr. Kaszainé dr. Mezey Katalin a tanács elnöke, Dr. Tóth Kincső sk. előadó bíró, Dr. Kalas Tibor sk. bíró